

Kniha číslo 17

autor + název díla: Ota Pavel - Smrt krásných srnců

Literární druh: epika

Literární žánr: autobiografický soubor povídek (ve formě prózy)

Století vzniku knihy: druhá válečná vlna, 60. léta 20. století - meziválečná próza

Kompozice díla: chronologicky, 7 povídek

Časoprostor díla: před 2. světovou válkou, Buštěhrad, břeh Berounky, Kročehlavy

Pásmo vypravěče: ich-forma, Ota je vypravěč

Typické jazykové prostředky: obecná čeština, přímá řeč, rybářský slang i hovorový jazyk

Děj:

Příběh začíná popisem kraje okolo hradu Křivoklát, kam Ota Pavel jako dítě velmi rád jezdil. Chytil s tatínkem ryby, v chalupě u převozníka Karla Proška pekli chleba. Prošek opatroval "záhadným způsobem" srnčí maso. Opatřil si totiž psa vlčáka, dal mu jméno Holan. Mezi psem a pánem bylo velmi silné pouto. Věrnějšího psa nebylo. Nad řekou byla zvláštní stráň, kam se chodila pást zvěř. Byla to proto zahrada smrti, která se mohla jmenovat "smrt krásných srnců". Prošek sem chodil s Holanem, vzal hlavu psa do dlaní, nasměroval ho na tečku na stráni a řekl: "Holane, běž!" Pes usmrtil srnu a Prošek ji v batohu odnesl domů. Měli tak maso na celý měsíc. Nikdo na nic nepřišel, ani lesníci, kteří se nemohli dopočítat zvěře a podezírali právě Proška s Holanem. V této době však šťastný život skončil.

Jednoho dne i do Luhu přinesl bubeník zprávu o nastoupení moci Adolfa Hitlera a o zřízení Protektorátu. Starší bratři Oty Pavla Hugo a Jiří byli povoláni do koncentračního tábora. Odvážný otec dojel ještě před jejich odjezdem s Davidovou hvězdou v kapse a na rozvrzaném kole pro srnce, aby jím nasýtil své syny. To už se bál i kurážný Prošek. Za pytláctví a přechovávání Žida byla totiž smrt. Nemohl tatínkovi pomoci jinak, než že mu slíbil, že mu Holana na lov srnky půjčí. Tatínkovi se to po několika vyčerpávajících dnech skutečně podařilo. Holan jeho povel "Holane, běž!" uposlechl a srnce usmrtil. Srnce mu však málem odnesli dva rybáři. Tatínek je s pomocí Proška zastrašil. Na kole pak srnčí maso vezl zpět za rodinou. Potkal však jednu paní, která mu vyprala zakrvácené šaty a s mužem mu maso pořádně přebalili. Maminka pak chlapcům vařila a pekla srnčí maso, aby nabrali sílu. Možná právě ten srnec zachránil život Jiřímu, který měl po návratu z koncentračního tábora jenom 40 kg. Hlavu toho srnce tenkrát pan Prošek vypreparoval a říkal, že jeho lov byl mnohem dramatičtější než lov zvěře v Africe. Později ji někdo ukradl. Povídka končí smrtí pana Proška krátce po válce, kdy si autor uvědomil, že spolu s ní skončilo i jeho krásné dětství.

Hlavní postavy:

Leo Popper - schopný a charismatický, obchodní zástupce Electrolux, vášnivý rybář

Ota Popper - chlapec, vypravěč příběhu

Strejda Prošek - král pytláků, miluje přírodu, vlastní psa Holana

Maminka Hermína - zvládá otcovy prohřešky, křesťanka, vede děti k lásce k vlasti

Jiří a Hugo - starší bratři, musí odejít do koncentračního tábora, později i otec

Životopis a zajímavosti autora:

- spisovatel a novinář
- pracoval v Československém rozhlasu jako sportovní redaktor
- zaměstnán v časopise Stadion a Československý voják
- byl nucen pobývat v psychiatrických ústavech a trvale se léčit
- náhle zemřel na zástavu srdeční činnosti

Další jeho díla: Jak jsem potkal ryby (autobiografie), Zlatí úhoři (kniha povídek)

Další 2 autoři této doby:

Bohumil Hrabal (2. válečná vlna):

- významný český spisovatel
- kombinuje komické a tragické prvky
- vystudoval práva
- psal krátké povídky, romány a eseje
- během války pracoval jako železniční dělník a výpravčí v Kostomlatech nad Labem

Milan Kundera (exilová literatura):

- česko-francouzský spisovatel
- ve Francii byl zbaven československého státního občanství
- své texty psal nejdříve česky, později francouzsky
- nejznámější díla od něj: Žert, Nesnesitelná lehkost bytí, Nesmrtelnost
- celosvětově proslavil zejména jako prozaik a esejista

3. válečná vlna - 70. léta - s větším odstupem od války:

- autoři bezprostředně popisují válečné zážitky
- po 3. válečné vlně nastupují 3 proudy - Exilová literatura, Samizdat, Oficiální